

Advies Klankbordgroep aan Comité Molukse Herdenking April 2022

Voorwoord

Voor u ligt het advies van de Klankbordgroep van het Comité Molukse Herdenking (CMH). Dit advies is gebaseerd op de input die verkregen is tijdens de landelijke twee Dialoogdagen, de bilaterale gesprekken met organisaties en religieuze instellingen, de beantwoording van de online vragenlijst en met individuen uit de Molukse gemeenschappen. De Klankbordgroep is op 12 december 2021 door het CMH ingesteld. Het project de Herdenking is bedoeld om de 1ste en 2e oudere generatie tegemoet te komen in hun verdriet en ellende en ongepaste wijze van ontvangst bij hun aankomst in 1951 te herstellen. Dit door de aanwezigheid van iemand uit de Nederlandse regering hierbij uit te nodigen om hiervoor haar excuses aan te bieden.

Wij leden van de Klankbordgroep, die op individuele basis zitting hebben genomen in de Klankbordgroep hebben aan dit project meegewerkt uit liefde en respect voor genoemde generaties. Ook mede vanuit het verantwoordelijkheidsgevoel. Bijgaand het verslag en het advies van de Klankbordgroep.

Frieda Souhuwat- Tomaso, voorzitter Klankbordgroep

Samenstelling Klankbordgroep (in alfabetische volgorde):

- **Ron Habiboe**
- **Christine Nanlohy**
- **Verry Patty**
- **Rafael Pattiwael (Initiatiefgroep NMA 28-12-2021 tot 16-1- 2022)**
- **Noël Silalahi**
- **Frieda Souhuwat- Tomaso**
- **Dade Tehupelasury**

April 2022

Inhoudsopgave		Pagina
Voorwoord		2
Inhoudsopgave		3
Hoofdstuk 1	Instelling Klankbordgroep	4
Hoofdstuk 2	Input Draagvlak verbreding	5
Hoofdstuk 3	Conclusie en aanbevelingen	13

Bijlage: Online enquête vragenlijst

Hoofdstuk 1

Aanleiding instellen Klankbordgroep (KBG)

In de aanloop naar de Herdenkingsbijeenkomst van 70 jaar Molukkers in Nederland (aanvankelijke datum was gepland op 7 oktober 2021 te Rotterdam), de Hernieuwde Aankomst, is in de Molukse gemeenschap commotie ontstaan. Het Comité Molukse Herdenking (CMH) werd verweten dit initiatief te hebben genomen zonder inspraak van de diverse geledingen binnen de gemeenschap. Er is grote kritiek geuit over met name de politieke lading die het initiatief met zich meebracht, namelijk de aanwezigheid van minister-president Rutte, de onduidelijkheid over wat de excuses en het bijbehorend gebaar in zouden houden. Ook is kritiek geleverd over de weinig transparante wijze waarop het CMH naar buiten toe communiceert over met name de hoogte van de subsidiegelden die met het initiatief gemoeid zou zijn. Verder is commotie over de voorgenomen Herdenkingsbijeenkomst. In de communicatie van het CMH met het ministerie van VWS en Algemene Zaken is het CMH gevraagd om voor meer draagvlak te zorgen mocht het initiatief te zijner tijd alsnog doorgang vinden. Om aan dit verzoek te voldoen is het CMH overgegaan tot de oprichting van de Klankbordgroep op 12 december 2021 te Amsterdam. Bezoek voor verdere info www.molukseherdenking.nl

1a. Taakopdracht

De taakopdracht van de KBG is het ondersteunen van het CMH tot het vergroten van het draagvlak in de Molukse gemeenschap voor de Herdenkingsbijeenkomst en het uitbrengen van een advies aan het Comité Molukse Herdenking (CMH). Het advies zal gebaseerd zijn op de input van een mogelijke verbetering/vergroting van het draagvlak in de Molukse gemeenschap. Dit draagvlak is van groot belang om te komen tot de organisatie van een respectvolle Herdenkingsbijeenkomst van het 70 (71-) -jarig verblijf van Molukkers in Nederland.

1b. Positionering en verantwoordelijkheid

De KBG is zoals gesteld op 12 december 2021 door het CMH in het leven geroepen. Bij de samenstelling van de KBG is zoveel mogelijk rekening gehouden met de diversiteit binnen de Molukse gemeenschap. Om zo onafhankelijk mogelijk tot een advies te komen, hebben alle leden van de KBG aangegeven dat zij zich in alle vrijheid, onafhankelijkheid en oprechtheid van hun taak willen kwijten. De KBG heeft dan ook de keuze gemaakt voor een eigen secretariaat, een voorzitter en vicevoorzitter. Het advies van de KBG aan het CMH is leidend en zal zwaarwegend zijn, doch het uiteindelijk besluit met betrekking tot de organisatie van een nieuwe Herdenkingsbijeenkomst in 2022 valt geheel onder de verantwoordelijkheid van het CMH.

1c. Werkwijze

Om te komen tot de formulering van dit advies heeft de Klankbordgroep op verschillende wijzen de signalen en wensen geïnventariseerd, die in de Molukse gemeenschap leven.

De werkwijze die de KBG heeft gehanteerd was de volgende:

*via de website van het CMH is gelegenheid geboden aan degenen die niet fysiek aan de bijeenkomsten konden deelnemen, om een online enquête in te vullen. De online enquête vragen zijn ook besproken tijdens de twee landelijke

Dialoogdagen/publieksevents en in gesprekken met de diverse geledingen;

*er heeft een gesprek met de RMS-regering in ballingschap plaats gevonden;

*er is gesproken met diverse jongerengroepen;

*er zijn twee landelijke Dialoogbijeenkomsten gehouden;

*er zijn bilaterale gesprekken gevoerd met besturen van religieuze instellingen;

*er zijn individuele gesprekken gevoerd via de netwerken en sociale media van leden van de KBG;

*voor de besprekingen en afstemming van de KBG -leden onderling zijn onder meer tien zoomvergaderingen gehouden.

1d. Beperkingen

Bij de uitvoering van haar werkzaamheden ondervond de KBG enkele belemmeringen c.q. beperkingen. Deze waren:

- Door de COVID maatregelen is het houden van het aantal fysieke publieke Dialoogbijeenkomsten gereduceerd van vier tot twee landelijke /publieke Dialoogbijeenkomsten. Om de input van de Molukse gemeenschap te vergroten zijn daarom verschillende bilaterale gesprekken gevoerd met organisaties, individuen etc.;
- Een beperking voor de KBG was het beperkte budget voor de organisatie van de fysieke bijeenkomsten en het gehele initiatief. Dit heeft tot gevolg dat het bereik van de aankondiging en uitnodigingen voor de twee landelijke Dialoogbijeenkomsten beperkt is gebleven. In de Molukse gemeenschap is voor het bereik van grote groepen en de diverse geledingen gebruikelijk dat er schriftelijk naar organisaties dient te worden gecommuniceerd. Zeker in die gevallen waar het gebruik van social media niet tot de vaardigheden behoort. Publicaties via de website van het CMH hebben een beperkt bereik. Ook voor de kosten die eventueel gemoeid zouden zijn om als KBG het land in te gaan naar de Molukse gemeenschap, was geen budget beschikbaar;

- Een andere beperking was, dat ook voor de KBG niet duidelijk werd wat de excuses en het gebaar van minister-president zouden kunnen inhouden. Ter zake zijn meerdere malen vragen vanuit de Molukse gemeenschap over gesteld. Deze omstandigheid had mede tot gevolg dat het creëren van een draagvlakverbreding bemoeilijkt werd;
- Bij de uitvoering van haar werkzaamheden had de KBG ook te maken met onverwachte veiligheidsissues. Dit vanwege de aangekondigde demonstraties tegen de twee landelijke Dialoog dagen en het CMH. Op beide dagen was het CMH genoodzaakt veiligheidsmensen en de politie in te schakelen. Voor de eerste Dialoog dag moest op het laatste moment naar een andere locatie worden uitgeweken omdat de aanvankelijke verhuurder, i.c. het Moluks Kerkelijk Centrum (MKC) in Houten, geen risico wilde lopen in geval de aangekondigde demonstratie uit de hand zou lopen. De eerste Dialoog dag werd vervolgens in Amsterdam gehouden. De tweede Dialoog dag vond, na een gesprek met het Synodebestuur van de Moluks Evangelische Kerk, alsnog plaats in het MKC in Houten.

Hoofdstuk 2 Draagvlakverbreding – input Molukse gemeenschap

2a. **Gesprek met Initiatiefgroep Niet Mijn Aankomst (NMA)/ deelname KBG, januari 2022)**

Zoals eerder aangegeven, is halverwege het jaar 2021 grote commotie in de Molukse gemeenschap ontstaan over de voorgenomen Herdenkingsbijeenkomst van het CMH. De Initiatiefgroep Niet Mijn Aankomst (#NMA) heeft via de campagnesite Avaaz.org en via de FB-pagina “Ik heb hart voor Moluks erfgoed, want...” een deel van de Molukse gemeenschap weten te mobiliseren om zich uit te spreken tegen het initiatief van het Comité Molukse Herdenking (De Hernieuwde Aankomst) en de bijbehorende Reizende Tentoonstelling. Daarvoor heeft NMA verschillende online (Club house) bijeenkomsten gehouden en een statement (in september 2021) uitgebracht. Het statement kon rekenen op draagvlak bij een deel van de Molukse gemeenschap, dit getuige de opsomming van het aantal Molukse organisaties en individuen als virtuele ondertekenaars. (3077 ondertekenaars op Avaaz.org).

De belangrijkste bezwaren van de Initiatiefgroep NMA zijn:

1. De wijze waarop lokale Molukse gemeenschappen waaronder wijkraden, stichtingsbesturen maar ook landelijke Molukse instituten bewust gepasseerd zijn in het proces;
2. Misplaatst gebruik van termen als “door de eeuwen trouw”, “opstand” en “terroristische acties”, waarmee zowel onze geschiedenis als ons heden slechts vanuit extern, koloniaal perspectief belicht wordt;
3. Gebrek aan historische context, met name met betrekking tot de politieke ontwikkelingen die de aanleiding waren voor de aankomst van Molukkers in 1951;
4. Herbeleving traumatische aankomst van Molukkers in Nederland in 1951;
5. Symboolpolitiek: de mogelijke excuses van demissionair Nederlands MP Rutte en daarmee de politieke lading die de ‘hernieuwde aankomst’ met zich meebrengt;
6. De hoek waaruit de activiteiten gefinancierd worden en de ontransparantie daarover.

Bron: Avaaz.org

De KBG heeft eind december 2021 de Initiatiefgroep NMA uitgenodigd om deel te nemen aan de KBG. Aan deze uitnodiging is door de Initiatiefgroep NMA gehoor gegeven. Zij het dat zij een restrictie maakte met betrekking tot de participatie in de KBG. De restrictie was dat NMA zich het recht voorbehield om uit de KBG te treden wanneer aan haar wensen niet zal worden voldaan. De vertegenwoordiger van NMA is na een kortstondige deelname uit de KBG getreden omdat de leden van de KBG het vertrouwen in de vertegenwoordiger van NMA hebben opgezegd.

Verklaring Initiatiefgroep NMA van 16 januari jl.

Initiatiefgroep NMA verlaat Klankbordgroep

De huidige ontwikkelingen binnen de KBG bieden geen perspectief in een verdere samenwerking, reden waarom wij als initiatiefgroep Niet Mijn Aankomst unaniem besloten hebben om uit de KBG te stappen.

Toen wij in gingen op de uitnodiging van de KBG hebben wij duidelijk gemaakt dat wij alleen zitting zouden nemen in de KBG indien er ruimte werd geboden voor kritiek en voor inhoudelijke aanpassingen. Tot dusver lijken de plannen rondom de herdenking echter ongewijzigd en is het streven om op 21 maart 2022 al een herdenking te houden. Hoewel er nog ‘dialoogdagen’ georganiseerd worden lijkt het CMH sterk gericht te zijn op een herdenking op 21 maart aanstaande. Voor deze datum is ook (al) een vergunning aangevraagd en de datum zou al in de agenda van Mark Rutte staan.

De dialoogdagen die de KBG organiseert stonden gepland op 19, 20 en 21 januari '22 en zijn ondertussen verschoven naar 5 en 19 februari '22 slechts enkele weken voor de voorgenomen herdenking.

Het is onrealistisch dat op een dergelijk korte termijn nog materiële wijzigingen aangebracht kunnen worden. Laat staan dat er op deze korte termijn op enige manier tegemoetgekomen zal zijn aan de politieke wensen die er zijn, wat voor ons de belangrijkste topics zijn.

Wij hebben aangegeven dat 21 maart onhaalbaar vroeg is. Wij hebben voorgesteld om meer tijd te nemen om op zoek te kunnen gaan naar de behoeften in de gemeenschap en de pijnpunten door het evenement uit te stellen. De KBG zou zich op die manier meer tijd geven om zo de Molukse gemeenschap goed te toetsen en daarbij veel pijnpunten bespreekbaar te maken. Dit met als doel een goed onderbouwd, onafhankelijk advies richting het CMH. De gevoelens en belangen van de gemeenschap moeten vooropgesteld worden en de planning zou zich daarop moeten aanpassen. Onze gemeenschap zou in ieder geval zeker niet naar de pijpen van het Nederlandse kabinet moeten dansen. Haar wensen zijn voor ons niet relevant.

Na meerdere overleggen te hebben bijgewoond met de KBG en daarbij ook gewezen te hebben op het mandaat dat de initiatiefgroep heeft gekregen, zijn wij helaas tot de conclusie gekomen dat de kritiek die leeft in de gemeenschap niet serieus genomen wordt. Er is geen transparantie over de reden van de aanwezigheid van premier Rutte en er wordt ook geen duidelijkheid gegeven over 'het grootse gebaar' waar het CMH eerder over sprak. Het CMH geeft inmiddels zelfs aan dat er mogelijk helemaal geen gebaar komt(!). Wij vinden dat onbestaanbaar.

Wij wensen het KBG veel succes met het uitgeven van hun advies aan het CMH dit ten goede van onze Molukse gemeenschap.

Wij blijven de situatie volgen en komen snel bij jullie terug met meer info. Blijf kritisch – en blijf je uitspreken in het belang van onze gemeenschap!

Initiatiefgroep Niet Mijn Aankomst

16/01/2022 Bron: FB-pagina Ik heb hart voor Molukse erfgoed want....

2b. Response Online enquête vragenlijst, 70 jaar Molukkers in Nederland (zie bijlage)

Looptijd: 14 januari – 16 maart 2022

De enquête vragenlijst omvat: 11 vragen

Aantal reacties: 67

Uit de responses bleek dat zeer verschillend wordt gedacht over wie er centraal moest staan in de Herdenkingsbijeenkomst. Dit gold ook voor de vraag over het doel van de Herdenkingsbijeenkomst. Bij de vraag over welke doelgroepen de Herdenkingsbijeenkomst konden bijwonen gold dat de Herdenkingsbijeenkomst voor alle generaties Molukkers en voor Nederlanders open moest zijn. Over de datum van de Herdenkingsbijeenkomst lagen de meningen niet ver uit elkaar wanneer het betreft 21 maart of 21 juni. Ongeveer 50 % stelde het zeer op prijs wanneer Koning Willem Alexander aanwezig zou zijn. Bij de vraag of minister -president Rutte aanwezig moest zijn, gaf een ruime meerderheid aan dat dit wenselijk was doch alleen wanneer dit gepaard zou gaan met excuses en erkenning van bijvoorbeeld grafrechten.

2c. Gesprek met islamitische - en Zuidoost Molukse jongeren (januari 2022)

In januari heeft er een gesprek plaats gevonden in Amsterdam met drie vertegenwoordigers van de Keiese en Molukse Moslim gemeenschap in Nederland. De groep had al eerder contact gehad met de NMA-groep en was nu benieuwd naar het wederhoor.

Er heerste enige verbazing over de vorm van de geplande herdenking die geen feestelijke happening zou zijn, zoals wel de ronde deed onder een deel van de gemeenschap, maar een respectvolle herdenking om de aankomst van Molukkers in 1951 in Nederland nu wel met respect te herdenken, dit in tegenstelling tot de kille ontvangst, ontslag etc etc.

De groep was uiteindelijk positief over het initiatief van een herdenking. Wel was het zo dat zij meenden dat de RMS-regering i.b. niet officieel uitgenodigd kon worden, omdat de gemeenschappelijkheid onder de diverse groepen binnen de Molukse gemeenschap zich richt op de komst naar Nederland en het uiteindelijke permanente verblijf hier te lande.

De drie vertegenwoordigers zegden toe dit verhaal weer te communiceren naar hun eigen achterbannen.

2d. Gesprek met RMS Regering in ballingschap (27 januari 2022, Amersfoort)

Naar aanleiding van de Nieuwjaars groet van de RMS Regering i.b. op haar FB-pagina heeft de KBG een open brief naar de RMS-regering geschreven en haar om een gesprek verzocht. De RMS-regering i.b. heeft vervolgens de KBG uitgenodigd voor een gesprek op 27 januari jl.

Het gesprek heeft in alle openheid plaatsgevonden waarbij de RMS-regering i.b. haar bezwaren duidelijk heeft gemaakt en ook haar deelname aan de Herdenkingsbijeenkomst en de verdere activiteiten die daaruit voortvloeien wenselijk acht.

Bijgaand de Verklaring van de RMS Regering i.b. naar aanleiding van het gesprek op 27 januari jl.

Amsterdam, 3 februari 2022

VERKLARING

Republik Maluku Selatan

Op donderdag 27 januari 2022 heeft in Amersfoort een ontmoeting plaatsgevonden tussen de RMS-regering en leden van de Klankbordgroep. Deze Klankbordgroep werd volgens hun informatie eind vorig jaar opgericht naar aanleiding van de grote commotie die in de Molukse gemeenschap is ontstaan over de voorgenomen herdenking van de aankomst van de Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen in Nederland in 1951. De Klankbordgroep heeft zich ten doel gesteld onder de Molukse gemeenschap draagvlak te creëren voor de herdenking en deze respectvol te laten verlopen. Aanvankelijk zou deze herdenking op 7 oktober 2021 plaatsvinden. De herdenking is door het ontbreken van draagkracht binnen de Molukse gemeenschap en de grote weerstand tegen de invulling van de herdenking tot nader order uitgesteld.

Het gesprek tussen de RMS-regering en de leden van de Klankbordgroep was indringend, maar is op een constructieve wijze verlopen. Dit laatste neemt niet weg dat de punten van kritiek op de wijze waarop de herdenking volgens het Comité Molukse Herdenking (CMH) zou moeten plaatsvinden onverminderd aanwezig zijn.

Allereerst hecht de RMS-regering eraan onder uw aandacht te brengen, dat de toezegging die door de voorzitter van Comité Molukse herdenking- mevrouw N.Toisuta- op 14 september 2021 op het kantoor van de president- mr. J.G. Wattilete in aanwezigheid van de heer Crams Nikijuluw is gedaan. Ruim 4 maanden later bij haar schrijven van 17 januari 2022 heeft mevrouw Toisuta deze uitnodiging echter ingetrokken. Deze uitnodiging kwam erop neer, dat de RMS-regering formeel aanwezig zou zijn bij de herdenking van 7 oktober 2021 en aan de President van de RMS de gelegenheid zou worden geboden ongeclausuleerd te spreken. Het spreekt voor zich,

dat het intrekken van deze uitnodiging voor het bijwonen van de herdenking ernstig afbreuk doet aan het vertrouwen van de RMS-regering in het Comité Molukse Herdenking.

Wat de RMS-regering bijzonder heeft geraakt is, dat de Klankbordgroep schijnbaar twijfelt aan de door mevrouw Toisuta gedane toezegging door tijdens het gesprek hieraan voorbij te gaan met het argument **“wij waren er ook niet bij”**. Feit is echter, dat ondergetekende en de heer Crams Nikijuluw wel aanwezig waren en bovendien mevrouw Toisuta in haar antwoord van 17 januari jl. haar eerdere genoemde toezegging heeft erkend om vervolgens deze uitnodiging simpelweg weer in te trekken. De correspondentie in deze kwestie zal nog openbaar worden gemaakt. Evenals de documenten waaruit blijkt, dat de argumenten, welke door mevrouw Toisuta zijn gebezigd om de uitnodiging aan de RMS-regering in te trekken niet waar zijn. Het intrekken van de uitnodiging is het directe gevolg geweest van politieke besluitvorming van de zijde van de Nederlandse regering.

De RMS-regering benadrukt nogmaals, dat de komst van de KNIL-militairen en hun gezinsleden is ingegeven door het politieke besluit van de Nederlandse regering – in samenspraak met de Indonesische bezetter- de Molukse KNIL-militairen tijdelijk naar Nederland ‘op te zenden’. Dit besluit is onomstotelijk het gevolg geweest van de proclamatie van de RMS op 25 april 1950. De zegeningen, die de Molukse gemeenschap in Nederland thans met trots kan tellen, zijn uiteraard te danken aan de eigen veerkracht en inspanningen, maar zouden er zonder de proclamatie van de RMS er niet zijn geweest.

Een herdenking van de komst van de Molukse gemeenschap zonder formele aanwezigheid van de RMS-regering en volwaardige participatie in de herdenking is dan ook ondenkbaar te noemen. Dit klemt te meer dat met de komst en betrokkenheid van premier Mark Rutte de herdenking een politieke context heeft gekregen. De formele aanwezigheid en inbreng van de RMS-regering kan dan ook niet buiten beschouwing worden gelaten.

Doch er is meer noodzakelijk voor een geslaagde herdenking, waarbij van de zijde van de Nederlandse regering en/of door het Koningshuis excuses worden aangeboden voor het leed dat het Molukse volk is aangedaan. Het leed dat generaties Molukkers in Nederland en in het vaderland-Maluku- hebben moeten ervaren wegens eeuwenlange koloniale onderdrukking en uitbuiting door toedoen van het Koninkrijk der Nederlanden. De gevolgen van een nog steeds onvoltooid dekolonisatieproces, waarbij het ultieme recht van ieder volk- te weten het recht op zelfbeschikking- het Molukse volk tot op heden is ontnomen, terwijl de Nederlandse regering heeft verzuimd het Molukse volk recht te doen. De gevolgen van de voortdurende schending van de mensenrechten in de Molukken-van het in het bijzonder aanhangers van de RMS- gaat anno 2022 onverminderd voort. Het leed dat de Molukse KNIL-militairen en hun nazaten ten gevolge van hun onvrijwillige komst naar Nederland voor tijdelijke duur hebben moeten ervaren is immens te noemen. Wij noemen in dit kader o.a. het infamerend ontslag op staande voet uit militaire dienst, achterstallige soldij en pensioenen, aantasting van het recht op familieleven, leven in een isolement in vroegere concentratiekampen, verbod deel te nemen aan de arbeidsmarkt, de slechte huisvesting, gedwongen verhuizingen en jarenlang volkomen negeren van de Molukse leiders en de rechtvaardige politieke aspiraties van het Molukse volk. De lijst van opeenvolgende traumatische gebeurtenissen is oneindig te noemen.

Doch het doet de RMS-regering deugd, dat schijnbaar de Nederlandse regering, het parlement, burgemeesters van het “Molukkers gemeenten” tot het inzicht zijn gekomen, dat het Molukse volk groot onrecht is aangedaan. Excuses van de zijde van de Nederlandse Regering en/of het Koningshuis voor al het leed dat het Molukse volk heeft moeten ondergaan is dan ook op zijn plaats te achten.

Echter excuses zonder een deugdelijke inventarisatie van de gevolgen van het onrecht, dat het Molukse volk heeft moeten ervaren en de wijze waarop zal worden getracht de nadelige gevolgen van dit aangedane onrecht-voor zoveel mogelijk te herstellen en compenseren- maakt het aanbieden van louter excuses tot een loos gebaar. De RMS-regering pleit dan ook voor een zorgvuldig samengestelde commissie, die in het licht van het vorenstaande en in goede samenspraak met de Molukse gemeenschap, een agenda van de toekomst gaat formuleren. Een herdenking van de komst van de Molukse KNIL-Militairen met hun gezinsleden, waarvan het aanbieden van excuses gepaard gaat met goede gebaren, kan dan het startpunt worden voor een toekomst. Een toekomst waarin de Nederlandse regering op een volwassen en oprechte wijze omgaat met de Molukse gemeenschap en haar leiders.

Het plannen en organiseren van een herdenking binnen de huidige bestaande kaders en omstandigheden is dan ook absoluut onwenselijk te noemen. Hiervoor ontbreekt ieder draagvlak en zal de herdenking slechts leiden tot nog meer weerstand en verdere verdeeldheid. Het doet de RMS-regering in ieder geval deugd, dat het Comité Molukse Herdenking intussen bekend heeft gemaakt, dat de herdenking op 21 maart 2022 geen doorgang zal vinden, zoals door de RMS-regering aan de Klankbordgroep was geadviseerd.

De Regering in ballingschap van de RMS roept echter het Comité Molukse Herdenking op in zijn geheel af te zien van het doorzetten van de herdenking in de geplande vorm. In het verlengde hiervan doet de RMS-regering een dringend appel op de Klankbordgroep in voornoemde zin te adviseren.

Amsterdam, 3 februari 2022
De regering in ballingschap van de
Republiek der Zuid-Molukken,

namens deze,
Mr.J.G.Wattilete president

Brief KBG aan RMS Regering i.b. naar aanleiding van het gesprek op 27 januari jl.

(Op deze KBG-brief is vooralsnog geen reactie van de RMS Regering i.b. ontvangen.)

Aan
De Regering in ballingschap van de
Republiek der Zuid-Molukken
t.a.v. de President,
Zijne Excellentie Mr. J. G. Wattilete
Per email verzonden

Onderwerp: terugblik gesprek dd. 27 januari 2022

Capelle, 4 februari 2022

Excellentie, geachte heer Wattilete,

Naar aanleiding van onze Open brief d.d. 8 januari jl. aan u als RMS Regering in ballingschap met daarin onze uitnodiging voor een gesprek, wil de Klankbordgroep u en uw kabinetsleden van harte bedanken voor ons gesprek op 27 januari jl. te Amersfoort.

Als Klankbordgroep (KBG) blikken we terug op een waardevolle ontmoeting en een informatieve uitwisseling van gedachten. We hebben een toelichting gegeven op onze werkzaamheden en op de status van de KBG. We hebben aangegeven dat we een eigen secretariaat hebben en dat de KBG onafhankelijk opereert van het Comité Molukse Herdenking (CMH).

Wij hebben aangegeven wat het doel van het gesprek met de RMS-regering in ballingschap was. Het doel was het inventariseren van aandachtspunten van de verschillende Molukse instanties en instellingen. Zo ook de aandachtspunten van de RMS Regering in ballingschap.

Van uw kant heeft u kenbaar gemaakt hoe u over de voorgenomen Herdenking denkt. U heeft aangegeven zeer te betreuren dat de RMS Regering in ballingschap geen officiële rol in de programmering van de Herdenkingsbijeenkomst is en zal worden toebedeeld. We begrijpen uw standpunt doch kunnen in dezen niet treden in het besluit van het CMH. Wel zal de KBG uw grief door geleiden naar het CMH. Bij de inventarisatie van de aandachtspunten heeft u verschillende punten genoemd waaronder aandacht voor de gevolgen van dekolonisatie, de gevolgen en het effect van de VOC-heerschappij voor de Molukken etc.

De inventarisatie van uw aandachtspunten vormt mede de bouwstenen voor het advies dat de KBG aan het CMH zal doen toekomen.

In ons gesprek is eveneens stilgestaan bij onze eerdergenoemde Open brief en wel bij het punt over de weergave van de geschiedenis van de RMS in de Reizende Tentoonstelling.

De adviseur van de Reizende Tentoonstelling, historicus Ron Habiboe, heeft tijdens onze ontmoeting u als RMS Regering in ballingschap uitgenodigd om al uw kritiekpunten op de Reizende Tentoonstelling te inventariseren en te onderbouwen en hem genoemde punten alsnog te doen toekomen. Helaas heeft u tijdens ons gesprek vooralsnog geen antwoord of reactie op de uitnodiging van de heer Habiboe (tevens lid van de Klankbordgroep) gegeven. Wij betreuren dit zeer.

Uit eerdere verklaringen van de RMS-regering in ballingschap en in interviews met u in enkele dagbladen, zijn enkele kritiekpunten naar voren gekomen.

Uit uw verklaring namens de RMS Regering in ballingschap (Amsterdam, 9 september 2021) is gebleken dat u van mening was dat de inhoud over de geschiedenis van de RMS in de Reizende Tentoonstelling op tal van onderdelen onjuist zijn. Bovendien zou de tentoonstelling een tendentius karakter hebben. Zo is door u bezwaar aangetekend dat de RMS-geschiedenis in de tentoonstelling zou zijn neergezet als een afscheidingsbeweging, aldus uw verklaring.

Daarnaast noemde u dat er een omissie in de Reizende Tentoonstelling zou zijn over het niet benoemen van de negatieve rol van de Nederlandse regering in het kader van het dekolonisatieproces van haar vroegere kolonie. U gaf aan dat de omissie was dat Nederlandse regering de Molukse gemeenschap in Nederland en in de Molukken verraden heeft door het niet ondersteunen van de uitoefening van het recht op zelfbeschikking van het Molukse volk. De tentoonstelling zou naar uw mening dan ook een historisch onjuist beeld scheppen, dat de werkelijkheid geweld aan doet.

Deze kritieken heeft u verschillende malen verwoord zoals:

- in het dagblad de Gouwe IJssel Nieuws op 10 september (“President RMS: Reizende tentoonstelling in 2 werelden – Molukkers in Nederland scheidt een historisch onjuist beeld”)
- na de opening van de tentoonstelling op 13 september, in het dagblad AD van 14 september (“RMS-regering verwierpt tentoonstelling: Geen juiste weergave van geschiedenis Molukkers in Nederland”).
- ten slotte wordt de kritiek van de regering van de RMS op de Reizende tentoonstelling andermaal verwoord in uw Nieuwjaarsboodschap (Amsterdam, 1 januari 2022) waar u kenbaar heeft gemaakt dat de historische feiten t.a.v. de komst van de Molukse KNIL militairen en hun gezinsleden naar Nederland in relatie tot het ontstaan van de RMS- onjuist worden weergegeven in de Reizende Tentoonstelling.

In het kader van hoor en wederhoor herhalen we nogmaals onze uitnodiging aan de RMS Regering in ballingschap, gedaan tijdens onze ontmoeting op 27 januari jl., om naast uw bovengenoemde kritiekpunten op de Reizende Tentoonstelling, dan ook al uw punten van kritiek te inventariseren en te onderbouwen en deze alsnog zo spoedig mogelijk te doen toekomen aan historicus Ron Habiboe (r.habiboe@rcslinx.nl). Dit opdat een nauwkeurige weerlegging van uw kritieken mogelijk wordt gemaakt.

Aan het eind van ons gesprek heeft u met het oog op de Herdenking aangegeven een eigen traject te zullen bewandelen. De KBG heeft aangegeven dat het goed zou zijn wanneer onze beide trajecten elkaar versterken in het belang van de Molukse gemeenschap.

De Klankbordgroep wil verbindend zijn en blijven. We nodigen u dan ook uit om onze volgende Dialoog dag met de Molukse gemeenschap bij te wonen. Deze zal plaatsvinden op 19 februari a.s.

**Hoogachtend, namens de Klankbordgroep,
Frieda Souhuwat-Tomasoa, voorzitter**

Cc- Leden Klankbordgroep en CMH

2c. **Input Dialoog dag 1. Amsterdam, 5 februari 2022 (circa 40 bezoekers)**

Tijdens de eerste Dialoog dag is gebleken dat het wantrouwen in het CMH nog steeds bestaat. Aan de hand van de online vragenlijst zijn 4 gesprekstafels gehouden waarbij deelnemers hun ideeën, bezwaren etc. konden inbrengen. Er was sprake van een actieve participatie. *Deelnemers hebben kritiek geleverd over de organisatie van de Herdenking maar ook verbeterpunten aangereikt:*

- het CMH is te smal om voor en namens de gehele Molukse gemeenschap te spreken en dient daarom uitgebreid te worden tot een soort programmaraad waarin jongeren en diversiteit opgenomen zijn;
- het CMH dient transparant te werken met name wanneer het betreft de contacten met de ministeries en de beschikbare financiële middelen voor het initiatief;
- het CMH dient eerst excuses te maken aan de Molukse gemeenschap en na te gaan waar het fout is gegaan en daaruit lering trekken;
- deelnemers betwijfelen of het CMH voor de Molukse gemeenschap de juiste en capabele communicatiepartner is richting de ministeries;
- de communicatie via de website van CMH zou duidelijk en transparant moeten zijn;
- er zijn vragen gesteld over de verhouding tussen de KBG en het CMH daar waar het betreft de status van het advies van de KBG;
- deelnemers dringen aan op een ontmoeting van het CMH en de KBG met NMA en /of KBG met NMA. De KBG spreekt de bereidheid daartoe uit;
- deelnemer missen in de enquête vragenlijst de vraag of er überhaupt een herdenking dient plaats te vinden;

- er is een valse start gemaakt door het CMH. Het programma van 7 oktober 2021 is van de baan en er dient vanaf punt 0 te worden opgestart zowel wat betreft de programmering als de hele organisatie moet op de schop;
- jongeren en diversiteit moeten terug te vinden zijn in de organisatie en in de programmering;
- zolang er geen duidelijkheid is over de inhoud van de excuses en het daaraan verbonden gebaar, dient uitsluitend in eigen Molukse kring de Herdenkingsbijeenkomst te worden gehouden;
- over de datum van 21 maart zijn deelnemers het eens dat die niet de voorkeur heeft. Een enkele persoon noemt de datum van 15 mei (Pattimura -dag);
- excuses aan de Molukse gemeenschap dienen in eerste instantie door het Koningshuis gemaakt te worden;
- over het organiseren van een Herdenkingsbijeenkomst liggen de meningen uiteen, variërend van een Herdenkingsbijeenkomst alleen voor de Molukse gemeenschap, zonder de aanwezigheid van minister-president Rutte tot aan een bijeenkomst met minister President Rutte en de aanwezigheid van de RMS Regering in ballingschap en een bijeenkomst zonder politieke vertegenwoordiging, noch van Nederlandse- noch van Molukse zijde;
- door deelnemers werd geopperd om pas in 2026 (75-jarig verblijf Molukse gemeenschap) een Herdenkingsbijeenkomst te houden waarbij het initiatief van de Molukse gemeenschap zelf dient te komen;
- de Herdenkingsbijeenkomst dient alleen plaats te vinden wanneer voldoende draagvlak is binnen de Molukse gemeenschap en dat is er bij lange na nog niet. Dus KBG en het CMH dienen meer tijd te nemen om een groot draagvlak te realiseren;
- er is voorgesteld dat in de excuses en in het gebaar uitgegaan dient te worden van niet enkel het 71-jarig verblijf van de Molukse gemeenschap maar ook van 350 jaar kolonialisme door Nederland en de gevolgen daarvan voor de Molukken en voor de Molukse gemeenschap in Nederland;
- er is voorgesteld om bij de Herdenking uit te gaan van een gemeenschappelijke deler, namelijk de positie van de voormalige KNIL-militairen;
- maatschappelijke vraagstukken (o.a. Trauma hulpverlening, Backpay, Ereschuld en Grafrechten, Molukse wijkbehoud, Educatie etc.) dienen gescheiden te worden van het RMS-vraagstuk;
- een deel van de derde generatie is van mening dat de aanpak van het CMH hen tekortdoet, het gaat bij hen om een verbetering van de situatie op de Molukken. De derde generatie in Nederland redt zich wel aldus een deelnemer;
- door de positie van de 1^e en de oudere 2^e generatie te benadrukken is er door het CMH op sentimenten ingespeeld en dat kan niet de bedoeling zijn. Molukkers zijn heel wel in staat om een eigen Dialoogtafel te organiseren en bepalen zelf of de aanwezigheid van minister-president Rutte al dan niet gewenst is, aldus deelnemers;
- deelnemers gaven aan dat in de Molukse gemeenschap grote behoefte is aan een landelijk aanspreekpunt c.q. platform dat met de overheid communiceert. Als model werd het voormalig Inspraakorgaan Welzijn Molukkers genoemd.

2d. Verslag gesprek met Synodebestuur Geredja Indjili Maluku (2 maart 2022, Houten)

Op 2 maart 2022 is er een ontmoeting met het Synode Bestuur van de Geredja Indjili Maluku (GIM) geweest in het Moluks Kerkelijk Centrum (MKC) te Houten. In de gedachtewisseling toonde het Synodebestuur geïnteresseerd te zijn in een waardige herdenking van de komst van de Molukse bevolkingsgroep naar Nederland in het voorjaar van 1951. Zij erkende de complexe discussie, die hierover ontstaan is, maar hoopt op een open communicatie en bepleit een gezamenlijke herdenking.

De GIM heeft zich van oudsher solidair opgesteld met het RMS ideaal. Maar als kerk hanteert zij levensbeschouwelijke en spirituele uitgangspunten, die het politieke overstijgen. Ondanks het feit, dat de komst van Molukkers naar Nederland een gevolg was van de proclamatie van de RMS hoeft bij een landelijke herdenking de RMS-regering niet op de voorgrond te treden, aldus het Synodebestuur.

2e. Input Dialoog dag 2. Houten, 19 maart 2022 (circa 32 bezoekers)

Bij de tweede Dialoog dag was de sfeer vanaf het begin van de bijeenkomst heftig te noemen. Er heerste een gespannen sfeer, nog meer dan bij de eerste Dialoog dag. Een goed gesprek c.q. dialoog met elkaar voeren was bijna niet mogelijk. Het merendeel van de deelnemers dat niet aan de eerste Dialoog dag had deelgenomen, hield zich stil, vanwege de snijdende sfeer. Dit bleek aan het begin van het programma en bij de plenaire zitting. Duidelijk werd dat de aanhang van NMA, die ook bij de eerste Dialoog dag zijn geweest, nogmaals hun ideeën en bezwaren richting het CMH herhaalden. Contrair hieraan heerste er bij de afzonderlijke gesprekstafels een constructieve sfeer waarin deelnemers hun bezwaren, ideeën en suggesties met elkaar deelden. Sommige bezwaren, ideeën en suggesties zijn eerder al bij de eerste Dialoog dag genoemd.

Hieronder wordt daarom volstaan met het benoemen van bezwaren, ideeën en suggesties die aanvullend zijn.

Deelnemers stelden:

- dat twee landelijke Dialoog dagen onvoldoende zijn om een groot draagvlak te bereiken;
- vraagtekens te plaatsen bij de representativiteit van de antwoorden op de vragenlijst;
- dat de middelen die ingezet worden voor de Herdenkingsbijeenkomst beter besteed kunnen worden aan projecten op de Molukken;
- dat het persoonlijk belang van het CMH niet in de weg mag staan van het collectief belang van de Molukse gemeenschap;
- dat voor draagvlakverbreding de KBG zich actief dient op te stellen richting de Molukse gemeenschap in die zin dat zij de gemeenschap dient op te zoeken in plaats van andersom;
- dat jongeren actief betrokken dienen te worden in de gehele organisatie van de Herdenkingsbijeenkomst en de activiteiten die eruit zouden voortvloeien. De Herdenkingsbijeenkomst is slechts een tussen station;
- dat de Herdenkingsbijeenkomst ook onafhankelijk van de excuses en het gebaar kan plaatsvinden;
- dat prioriteit zou moeten worden gegeven aan een waardige herdenking van de 1^e generatie;
- dat het Landelijk Molukse Monument (LMM) niet het alternatief is voor de Herdenkingsbijeenkomst van het CMH, dit omdat het LMM al eerder met herdenken van de 1^e generatie is begonnen. Deelnemers vragen aanwezigen om het initiatief van het LMM te ondersteunen en zijn van mening dat het Rijk een financiële bijdrage dient leveren voor de kosten die gemoeid zijn voor het realiseren van het monument;
- dat premier Rutte pas welkom is wanneer hij tegemoetkomt aan het eisenpakket van NMA. Men heeft geen enkel vertrouwen in de Nederlandse regering.

2f. Gesprekken met andere organisaties en individuele personen (januari – maart 2022)

Leden van de Klankbordgroep hebben ook gesprekken gevoerd met individuele Molukkers. Uit de gesprekken bleek dat men niet goed op de hoogte was over wat zich daadwerkelijk heeft afgespeeld inzake het initiatief van de Herdenkingsbijeenkomst door het CMH. Via sociale media werd men eenzijdig geïnformeerd over de commotie rond de organisatie van de Herdenkingsbijeenkomst. Pas na toelichting van de andere kant van de kwestie gaf men aan dat men een beter en/of een evenwichtig beeld heeft gekregen. Men gaf daarbij aan dat tegen de organisatie van een respectvolle Herdenkingsbijeenkomst ter nagedachtenis van de 1^e generatie Molukkers niemand iets op tegen kon hebben. Aan de uitnodiging van de KBG (7 januari 2022) voor een bilateraal gesprek met het Museum Maluku (MuMa), het Landelijk Moluks Monument (LMM) en de Landelijke Stuurgroep Molukse Ouderen (LSMO) is door genoemde organisaties helaas geen gevolg gegeven

2g. Gesprek met Molukse Moskeebestuur Ridderkerk (20 april 2022)

Een eerder gepland gesprek heeft uiteindelijk plaatsgevonden op 20 april. Het bestuur had zich intern en tot aan het gesprek niet beziggehouden of uitgelaten over de perikelen rondom de Molukse Herdenking (aanvankelijk gepland op 7 oktober 2021).

Er is door hen geopperd dat het niet uitmaakt wie de herdenking organiseert, maar wel hoe het georganiseerd wordt. Het zou het fijn zijn als ook Molukse moslims, als deel van de gemeenschap, actief betrokken worden bij de herdenking: in de organisatie en bij de uitvoering. Op die wijze geeft men ook erkenning aan de diversiteit van de Molukse gemeenschap in Nederland. De herdenking zou niet te veel politiek getint moeten zijn. Dat de RMS een deel is van de Molukse geschiedenis staat buiten kijf en moet als zodanig in de herdenking worden benoemd, maar het zou het programma niet moeten overheersen, waardoor groepen met andere politieke ideeën onderbelicht worden.

Belangrijk is dat de 1^e generatie bij de herdenking centraal staat. Enkele van de Molukse ouderen die de overtocht zelf bewust hebben meegemaakt zouden geïnterviewd kunnen worden of een zegje doen tijdens de herdenking. Op die wijze worden de mensen centraal gezet om wie het eigenlijk gaat en kunnen ook kan specifieke delen van de Molukse bevolkingsgroep zich hiermee direct identificeren en dus betrokken voelen.

De komst van Rutte, negatief of positief, genereert landelijke aandacht en zou een toenadering van de Nederlandse regering naar de Molukse gemeenschap zijn. Dit kan resulteren in erkenning van het Molukse leed en een eventueel excuus. Rutte is de politieke figuur bij uitstek, die over enkele openstaande zaken politieke zeggenschap heeft. De komst en aanwezigheid van de Koning is symbolisch, maar hij vertegenwoordigt wel het Koningshuis, voor wie de Molukse KNIL-militairen hebben gevochten.

De Molukse verbittering is nauwelijks zichtbaar bij de gemeenschap van Molukse moslims in Ridderkerk en zeker niet bij de jongeren, zo lijkt het.

Hoofdstuk 3 CONCLUSIE en AANBEVELINGEN

CONCLUSIE

Op basis van het voorgaande concludeert de KBG het volgende.

Er zijn nog steeds tegenstellingen met betrekking tot de landelijke Herdenking. Deze tegenstellingen zijn bijna onoverbrugbaar, dit ondanks het feit dat er dialoogdagen zijn gehouden en pogingen zijn ondernomen om te komen tot een gezamenlijk optrekken met NMA.

Van verschillende kanten (NMA en RMS-regering in ballingschap) wordt geadviseerd om de Herdenking te cancelen. Hoewel het originele programma van de Herdenking tijdens de discussies volledig is geschrapt en dus input gegeven kan worden voor een 'eigen' Herdenking, wordt er nog steeds gekozen voor cancelen van de Herdenking. Preciezer gesteld: men is niet tegen een Herdenking maar wel tegen de huidige samenstelling van het CMH dat uit 2 personen staat. Er is aangegeven dat het CMH uitgebreid dient te worden en dat bij de organisatie van de Herdenkingsbijeenkomst de initiatiefneemster, mw. Nathalie Toisuta, geen eindverantwoordelijkheid kan hebben.

Inhoudelijke kritiek op de Herdenking en de Reizende Tentoonstelling werd door de NMA-groep en de RMS Regering in ballingschap in het openbaar/via de media gedeeld, dit alvorens de Reizende Tentoonstelling in september 2021 in Moordrecht fysiek werd geopend.

Tijdens de informatiebijeenkomst in Amsterdam op 13 september 2021 zijn de kritiekpunten op de Reizende Tentoonstelling weerlegd. Leden van de NMA waren hierbij aanwezig, maar hebben het statement voor wat betreft de kritiekpunten nadien niet aangepast. De betreffende punten werden zelfs nog tijdens de 2^e Dialoog dag nogmaals naar voren gebracht.

Tijdens de informatiebijeenkomst is aan de aanwezigen gevraagd om input te leveren aangaande de wensen naar de Nederlandse regering toe (afspraak premier Mark Rutte) toe. Dit omdat het CMH daar nog geen invulling voor had. De deelnemers, o.a. NMA is gevraagd om twee dagen later met de input te komen. Helaas is van die gelegenheid geen gebruik gemaakt. Inderdaad twee dagen is erg kort dag, maar wanneer de Herdenking een grote prioriteit had, had men een andere keuze kunnen maken om toch met een input te komen.

De eerste versie van de Petitie van NMA (10 september 2021) die ter ondertekening rondging besloeg slechts 1,5 kantje. Er is nagenoeg geen toelichting op gegeven en de mensen kregen even de tijd om de Petitie te lezen en daarna direct mee in te stemmen en te ondertekenen.

Hiernaast zijn er organisaties in de Petitie genoemd die ondertekend zouden hebben, maar de desbetreffende ondertekenaar, dit op persoonlijke titel hebben ondertekend en dus onjuist als ondertekende organisatie stond vermeld.

Hoewel de Dialoog dagen waren georganiseerd om een dialoog op gang te brengen over een nieuwe respectvolle Herdenking was er nagenoeg geen communicatie mogelijk. Er werd slechts gezocht naar inhoudelijke,-niet-inhoudelijke en niet opbouwende kritiekpunten. Hiernaast werden mededelingen van het CMH, zoals dat de datum van de Herdenking op 21 maart slechts voorlopig was gereserveerd, niet geaccepteerd. Vanaf het begin van het initiatief van het CMH is toenadering gezocht tot landelijke Molukse organisaties zoals het Museum Maluku (MuMa) en het Landelijk Moluks Monument (LMM). Dit om te komen tot een gezamenlijke Herdenking. Aanvankelijk was sprake van bereidheid van genoemde organisaties, maar gaandeweg het proces hebben deze organisaties zich gekeerd tegen het CMH. De kernvraag die gesteld moet worden is: waarom, welke beweegredenen had ertoe bijgedragen dat deze twee organisaties de kans niet hebben gegrepen om het verloop van het gehele proces om tot een gezamenlijke Herdenking te komen, positief te beïnvloeden.

Niettemin zijn er ook positieve geluiden over de Herdenking te horen. Echter, er is al zo'n stemmingmakerij op het internet georganiseerd, dat slechts weinigen een tegen geluid lieten horen ten faveure van de organisatie van de Herdenking door het CMH. Zo is een zogeheten "zwijgende meerderheid" gecreëerd. De Klankbordgroep betreurt dat deze sfeer van stemmingmakerij nog steeds wordt voortgezet.

Gemeld dient te worden dat het Synode Bestuur van de Moluks Evangelische Kerk (GIM) en het Moskeebestuur in Ridderkerk, in de bilaterale gesprekken met de KBG, positief staan tegenover de voorgenomen Herdenking.

Veel mensen zijn via het internet niet goed of onjuist geïnformeerd over de geplande Herdenking. Meerdere mensen die aanvankelijk tegen de geplande Herdenking waren, zijn na geïnformeerd te zijn over de ware toedracht (geen feest met confetti) en de planning, van een negatieve mening over gestapt naar een positief denken over de organisatie van een respectvolle Herdenking. Alles overwegende doet de KBG de volgende aanbevelingen- in willekeurige volgorde- aan het CMH toekomen, waarbij een uitbreiding van het CMH als dringend kan worden gezien.

AANBEVELINGEN

SCENARIO 1

Geen Herdenkingsbijeenkomst organiseren dan wel uit te stellen naar 75 jaar verblijf Molukse gemeenschap.

Voordeel: meer tijd om Herdenkingsbijeenkomst voor te bereiden.

Nadeel: er bestaat de kans dat bij uitstel slechts een klein aantal van de 1^e generatiegenoten er niet meer zou zijn.

SCENARIO 2

Organiseer een Herdenkingsbijeenkomst in aanwezigheid van premier Mark Rutte en of Koning Willem Alexander waarbij excuses en een gebaar naar de Molukse gemeenschap (-pen) wordt gedaan. De aanwezigheid van de RMS-regering in ballingschap qualitate qua is gewenst c.q. vereist.

Inzet zou kunnen zijn:

- a. Erkenning van het leed (in de breedste zin van het woord) toegebracht door de Nederlandse Staat aan de 1^e generatie en de gevolgen daarvan voor de volgende generatie (s). Erkenning dient gepaard te gaan met financiële compensatie;
- b. Erkenning dat er op de Nederlandse regering een plicht rust om met haar eigen (politiek-) verleden in het reine te komen en van daaruit een bijdrage te leveren aan de verbetering en huidige ontwikkeling van de Molukken;
- c. Erkenning dient onder meer te leiden tot het instellen en faciliteren van een Landelijk Platform Molukkers conform het model van het voormalig Inspraakorgaan Welzijn Molukkers;
- d. Het Rijk dient een financiële bijdrage te leveren aan het Landelijk Monument te Rotterdam.

Nadeel:

vanwege de grote verscheidenheid aan meningen en diversiteit in de Molukse gemeenschap(-pen) bestaat de kans dat deze optie niet realistisch is. Is Realistisch ook dat bij aanwezigheid van de RMS Regering in ballingschap premier Mark Rutte en/of Koning Willem Alexander geen acte de presence zullen geven.

SCENARIO 3

Organiseer een Herdenkingsbijeenkomst in aanwezigheid van premier Mark Rutte en/of Koning Willem Alexander waarbij excuses en een gebaar naar de Molukse gemeenschap(-pen) wordt gedaan. Geen aanwezigheid gewenst c.q. vereist van de RMS-regering in ballingschap qualitate qua.

Inzet zou kunnen zijn:

- a. Erkenning van het leed (in breedste zin van het woord) door de Nederlandse Staat toegebracht aan de 1^e generatie en de gevolgen daarvan voor volgende generatie(s). Erkenning dient gepaard te gaan met financiële compensatie;
- b. De Herdenking stijgt uit boven de aanwezige Moluks-politieke stellingnames in de Molukse gemeenschap (-pen);
- c. Erkenning dient onder meer te leiden tot het instellen en faciliteren van een Landelijk Platform Molukkers conform het model van het voormalig Inspraakorgaan Welzijn Molukkers;
- d. Het Rijk dient een financiële bijdrage te leveren aan de totstandkoming van het Landelijk Moluks Monument te Rotterdam.

Voordeel:

- a. Excuses/erkenning leed en verbittering van Molukkers van en door de Nederlandse regering en de Koning;
- b. Het gebaar zou ertoe leiden dat een Landelijk Moluks Platform ingesteld en gefaciliteerd kan worden en een bijdrage aan het Landelijk Moluks Monument kan worden gegeven.

Nadeel:

Er bestaat grote kans dat bij de aanhang van de RMS-regering in ballingschap verzet tegen de Herdenkingsbijeenkomst wordt gemobiliseerd en dat de diversiteit aan meningen over Moluks-politieke zaken in de Molukse gemeenschap(-pen) toe zullen nemen en de verhoudingen tussen pro en contra de RMS verder verscherpt worden.

SCENARIO 4

Organiseer een beperkte en sobere Herdenkingsbijeenkomst met enkel de aanwezigheid van premier Mark Rutte en of Koning Willem Alexander waarbij excuses en een gebaar aan de Molukse gemeenschap(-pen) wordt gedaan.

Inzet zou kunnen zijn:

- a. Erkenning van het leed (in de breedste zin van het woord) toegebracht door de Nederlandse Staat aan de 1^e generatie Molukkers en de gevolgen ervan voor de volgende generatie. Erkenning dient gepaard te gaan met een financiële compensatie;
- b. Erkenning dat in de bilaterale relatie tussen Nederland en Indonesië dekolonisatie gevolgen heeft voor de Molukken en dat extra ondersteuning en ontwikkeling van de provincie Maluku in Indonesië geboden is;
- c. Erkenning dient onder meer te leiden tot het instellen en faciliteren van een Landelijk Platform Molukkers conform het model van het voormalig Inspraakorgaan Welzijn Molukkers;
- d. Het Rijk dient een financiële bijdrage te leveren aan de totstandkoming van het Landelijk Moluks Monument te Rotterdam.

Voordeel:

- a. Excuses/erkenning van Moluks leed en verbittering van en door de Nederlandse regering en de Koning;
- b. Gebaar naar de Molukse gemeenschap: eventueel instellen en faciliteren van een Landelijk Molukse Platform en een bijdrage aan het Landelijk Monument.

Nadeel:

- a. De verwachting is dat met deze optie de opkomst vanuit de Molukse gemeenschap(-pen) laag zal zijn omdat die beperkt is tot degenen die in Indonesië/ op de Molukken zijn geboren en ongewild in 1951 met de 12 transporten door de Staat der Nederlanden naar Nederland zijn overgebracht;

b. De aanwezigheid van premier Rutte en of Koning Willem Alexander zal niet door sommigen in de Molukse gemeenschap(-pen) naar onze inschatting worden geaccepteerd.

SCENARIO 5

Organiseer een Herdenkingsbijeenkomst alleen voor en door Molukkers zonder aanwezigheid van premier Rutte en of Koning Willem Alexander

Nadeel:

- a. Geen excuses/erkenning Molukse leed/verbittering van/door Nederlandse regering en de Koning;
- b. Mogelijk geen gebaar naar Molukse gemeenschap: eventueel uitblijven van een Landelijk Moluks Platform en een bijdrage aan het Landelijk Moluks Monument;
- c. Mogelijke onduidelijkheid over wie of welke organisatie de Herdenking gaat organiseren en garanderen dat die is gericht op de gehele Molukse gemeenschap in Nederland, dus onafhankelijk van politieke - of religieuze overtuiging;
- d. Mogelijk nauwelijks media-aandacht en uitblijven van kansen om het Molukse verhaal te integreren in het gedeelde Nederlandse verhaal.

Bijlage: resultaat Online Enquête -vragenlijst

Voor meer info: www.molukseherdenking.nl

